

USNESENÍ

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 26. 7. 2023 o dovolání obviněného **T. J.**, proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 11. 10. 2022, č. j. 5 To 40/2022-4550, v trestní věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 50 T 4/2017, takto:

I. Z podnětu dovolání obviněného T. J. se podle § 265k odst. 1 tr. řádu **zrušuje** usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 11. 10. 2022, č. j. 5 To 40/2022-4550, jakož i jemu předcházející usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 9. 5. 2022, č. j. 50 T 4/2017-4518.

II. Současně se podle § 265k odst. 2 tr. řádu **zrušují** také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

III. Podle § 265l odst. 1 tr. řádu **se přikazuje** Krajskému soudu v Brně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Odůvodnění:

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Krajského soudu v Brně (dále jen „soud prvního stupně“) ze dne 3. 9. 2019, č. j. 50 T 4/2017-4300, byl T. J. (dále jen „obviněný“) uznán vinným ze spáchání zvlášť závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 3 písm. b), písm. c) tr. zákoníku a zvlášť závažného zločinu zpronevěry podle § 206 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku. Za uvedené trestné činy a za sbíhající se přečin nedovoleného ozbrojování podle § 279 odst. 1 tr. zákoníku, jímž byl uznán vinným rozsudkem téhož soudu ze dne 9. 10. 2017, sp. zn. 50 T 4/2017, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. 5. 2018, sp. zn. 5 To 8/2018, soud prvního stupně obviněnému uložil podle § 283 odst. 3 tr. zákoníku, za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku, souhrnný trest odnětí svobody v trvání 9 (devíti) let, pro jehož výkon jej podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařadil do věznice s ostrahou, a dále mu podle § 70 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku, § 70 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku a § 70 odst. 1 písm. d) tr. zákoníku uložil tresty propadnutí věci, resp. věci, které ve výroku svého rozsudku náležitě vymezil.

2. Následně soud prvního stupně usnesením ze dne 9. 5. 2022, č. j. 50 T 4/2017-4518, rozhodl tak, že podle § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku uložil Policii České republiky, Krajskému ředitelství policie Jihomoravského kraje, povinnost ve lhůtě 2 měsíců od právní moci

označeného usnesení zničit veškerá data obsažená v elektronice, kterou ve výroku svého rozhodnutí náležitě vymezil.

3. Proti usnesení soudu prvního stupně podali obviněný a zúčastněné osoby M. G., J. G. a M. J. (dále jen „zúčastněné osoby“) stížnosti, o nichž Vrhenní soud v Olomouci (dále jen „stížnostní soud“) v záhlaví označeným usnesením rozhodl tak, že je podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. řádu zamítl jako nedůvodné.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti usnesení stížnostního soudu podává nyní **obviněný** prostřednictvím svého obhájce JUDr. Kárima Titze, advokáta, dovolání, které opírá o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. řádu ve spojení s § 265b odst. 1 písm. d), písm. h) a písm. k) tr. řádu.

5. Pouze pro objasnění procesní situace Nejvyšší soud uvádí, že v téže trestní věci soud prvního stupně usnesením ze dne 9. 5. 2022, č. j. 50 T 4/2017-4511, rozhodl podle § 101 odst. 2 písm. e) tr. zákoníku o zabránění věci, konkrétně nemovitých věcí – rodinného domu, pozemku, na němž se tento nachází, a dvou dalších pozemků, které ve výroku svého usnesení podrobně vymezil, a dále finančních částek ve výši 878 700 Kč, 1 096 000 Kč, 511 600 Kč a 309 000 Kč získaných prodejem osobních motorových vozidel, která ve výroku svého rozsudku náležitě specifikoval (výrok I.). Podle § 101 odst. 1 tr. řádu *a contrario* dále soud prvního stupně zamítl návrh na zabránění věci, konkrétně movitých věcí – střelných zbraní vč. jejich příslušenství a jedné napodobeniny střelné zbraně, které ve výroku svého usnesení náležitě identifikoval (výrok II.). Konečně podle § 101 odst. 1 tr. řádu *a contrario* soud prvního stupně zamítl návrh na zabránění věci, totiž finanční částky ve výši 1 366 219,27 Kč, kterou ve výroku svého usnesení podrobně vymezil (výrok III.). Proti tomuto usnesení soudu prvního stupně podali obviněný a zúčastněné osoby stížnosti, o nichž stížnostní soud usnesením ze dne 11. 10. 2022, č. j. 5 To 39/2022-4545, rozhodl tak, že je podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. řádu zamítl jako nedůvodné. Dovolání obviněného proti usnesení stížnostního soudu Nejvyšší soud usnesením ze dne 4. 5. 2023, sp. zn. 11 Tdo 323/2023, odmítl podle § 265i odst. 1 písm. c) tr. řádu jako podané osobou neoprávněnou.

6. Obviněný dovolání podává společně proti oběma usnesením stížnostního soudu, jakož i proti oběma usnesením soudu prvního stupně. U Nejvyššího soudu však byla odděleně vedena řízení o dovolání proti usnesení stížnostního soudu ze dne 11. 10. 2022, č. j. 5 To 39/2022-4545, ve spojení s usnesením soudu prvního stupně ze dne 9. 5. 2019, č. j. 50 T 4/2017-4511 (sp. zn. 11 Tdo 323/2023) a proti usnesení stížnostního soudu ze dne 11. 10. 2022, č. j. 5 To 40/2022-4550, ve spojení s usnesením soudu prvního stupně ze dne 9. 5. 2022, č. j. 50 T 4/2017-4518 (sp. zn. 11 Tdo 324/2023). Proto Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí posuzoval toliko ty námítky obviněného, které zjevně směřují proti druhému z uvedených rozhodnutí, když s argumenty týkajícími se uložení ochranného opatření zabránění věci ve vztahu k věcem uvedeným pod bodem 5. tohoto usnesení se Nejvyšší soud již vypořádal ve svém usnesení ze dne 4. 5. 2023, sp. zn. 11 Tdo 323/2023.

7. Důvodnost podaného dovolání obviněný shledává v tom, že usnesením stížnostního

soudu byl zamítnut jeho řádný opravný prostředek proti usnesení soudu prvního stupně, kdy má za to, že napadená rozhodnutí spočívají na nesprávném hmotněprávním posouzení a bylo rozhodnuto o ochranném opatření, aniž byly splněny podmínky stanovené pro takový postup zákonem. V neposlední řadě obviněný uvádí, že v řízení před stížnostním soudem byla porušena ustanovení o přítomnosti obviněné E. J., rozené B. (dále jen „spoluobviněná“), ve veřejném zasedání.

8. Obviněný následně připomíná rozhodovací praxi Nejvyššího soudu týkající se mezi dovolacího přezkumu ve vztahu k hodnocení skutkových zjištění soudů nižších stupňů v případech, kdy jsou tyto v *extrémním nesouladu* s provedenými důkazy a nesprávná realizace důkazního řízení má tak za následek porušení základních práv a svobod ve smyslu dotčení zásadních požadavků spravedlivého procesu. Dále obviněný vzpomíná judikaturu Ústavního soudu, z níž plyne, že rozhodování o mimořádných opravných prostředcích se nemůže ocitnout mimo rámec ochrany základních práv jednotlivce a tato musí být respektována a chráněna rovněž v řízení o všech opravných prostředcích, k čemuž poukazuje na jednotlivé typizované případy, kdy se důkazní řízení ocitá mimo ústavní rámec. Má přitom za to, že v projednávané trestní věci soudy nižších stupňů při hodnocení důkazů nepostupovaly důsledně podle § 2 odst. 5 a 6 tr. řádu a učinily skutková zjištění, která nejsou založena na provedených důkazech a na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu, pročez nebyl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Zároveň se obviněný domnívá, že došlo i k porušení *zásady přiměřenosti ochranných opatření, zásady ne bis in idem a zásady in dubio pro reo*, ale i k zásahu do jeho ústavně zaručených práv. Zejména obviněný poukazuje na porušení práva na ochranu majetku zaručeného článkem 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a článkem 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a práva na spravedlivý proces ve smyslu článku 36 Listiny a článku 6 Úmluvy.

9. Stran usnesení stížnostního soudu obviněný tvrdí, že uvedené trpí řadou vad, když v podstatě jen odkazuje na jednotlivé části usnesení soudu prvního stupně a nedostatečně, či vůbec, reaguje na jeho stížnostní námitky. Napadený postup má tak za nepřezkoumatelný.

10. Jde-li o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. m), ve spojení s § 265b odst. 1 písm. d) tr. řádu, namítá obviněný, že veřejné zasedání před prvostupňovým soudem se konalo v nepřítomnosti spoluobviněné, ač tato měla být umožněna a zajištěna, když v této věci šlo prokazatelně (mimo jiné) i o její majetek. To ostatně uznal i stížnostní soud, když danou námitku shledal důvodnou. Obviněný označuje za nesprávný procesní postup stížnostního soudu, který nyní napadené usnesení soudu prvního stupně zaslal spoluobviněné společně s přípisem, nechť opravný prostředek proti tomuto rozhodnutí zašle přímo stížnostnímu soudu, což neučinila. Podle přesvědčení obviněného tak závažná procesní vada v řízení před prvostupňovým soudem nemůže být zhojena uvedeným postupem stížnostního soudu. Právě před soudem prvního stupně probíhalo dokazování, k němuž se spoluobviněná díky pochybení soudu prvního stupně nemohla vyjádřit. Podle obviněnému dostupných informací chce navíc spoluobviněná zajištěná digitální data zpět, přičemž je schopna identifikovat svá osobní a pracovní data obsažená v dané elektronice, což by ostatně učinila v řízení před soudem prvního stupně. Výše uvedeným postupem tak spoluobviněná byla krácena na svém právu, aby její věc byla projednána v její přítomnosti a mohla se vyjádřit ke všem prováděným důkazům.

11. Zprostředkovaně byl na svých právech navíc krácen i obviněný, neboť byl – navzdory všem zásadám dokazování v trestním řízení – nucen prokazovat své vlastnictví a původ prostředků a digitální obsah předmětné elektroniky. Popsaná vada je podle obviněného zásadní a může být uplatněna bez ohledu na to, zda by její existence měla za následek nesprávnost či nezákonnost příslušného výroku (k čemuž odkazuje na dílo ŠÁMAL, P., PÚRY, F. In: ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3152-3206.). Obviněný dále připomíná dikci § 42 odst. 1 tr. řádu a závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 14. 11. 2017, sp. zn. II. ÚS 184/17, stran práv zúčastněné osoby v trestním řízení a dodává, že spoluobviněná nebyla – i přes své postavení v témže řízení – předvolána či vyrozuměna o řízení před soudem prvního stupně, a to přesto, že orgánům činným v trestním řízení muselo být známo, že přinejmenším částečně náleží předmětné věci i spoluobviněné.

12. Pro úplnost pak obviněný dodává, že ve vztahu k věcem, kterých se týkají napadená soudní rozhodnutí, nebyl dosud vlastnický poměr v rámci celého řízení postaven najisto ani nikterak řešen, a nebylo tedy jednoznačně vymezeno, komu jednotlivé věci náleží a komu by správně dané ochranné opatření mělo být uloženo (přitom ve své stížnosti proti usnesení soudu prvního stupně obviněný sdělil, že jeho manželství se spoluobviněnou bylo k 30. 9. 2019 rozvedeno a ke dni vydání usnesení soudu prvního stupně nedošlo k vypořádání společného jmění manželů, což ale soudy v nyní projednávané věci nebylo nijak zohledněno).

13. Co se týče dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. m), ve spojení s § 265b odst. 1 písm. h) tr. řádu, nesprávné hmotněprávní posouzení shledává obviněný v závěru soudů nižších stupňů o splnění podmínek pro uložení ochranného opatření podle § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku. Dané věci (elektronika) jsou totiž částečně majetkem jeho a spoluobviněné a v projednávané trestní věci byla nesprávně posouzena i otázka nutnosti uložení ochranného opatření. To dovozuje z toho, že orgány činné v trestním řízení nedostatečně posoudily, zda prostředky k pořízení oněch věcí byly výnosem z trestné činnosti nebo zda data obsažená v elektronice byla nástrojem trestné činnosti. Soudy nižších stupňů rovněž nesprávně vyložily odpovídající ustanovení trestního zákoníku upravující ochranné opatření zabránění věci a jejich skutková zjištění tak porušují jeho právo na spravedlivý proces, neboť jsou v extrémním rozporu s provedenými důkazy, a soudy tudíž nesprávně aplikovaly normy hmotného práva na zjištěný skutkový stav, přičemž ze skutkových zjištění v žádném případě jasně neplyne splnění podmínek pro uložení ochranného opatření zabránění věci podle § 101 tr. zákoníku.

14. V tomto směru se stížnostní soud nijak nevypořádal s argumentací obviněného, totiž že soud prvního stupně v bodu 79. odůvodnění svého rozsudku označeného pod bodem 1. tohoto usnesení uvedl, že si vyhradil ve smyslu § 230 odst. 2 a odst. 3 tr. řádu k rozhodnutí toliko věci či finanční prostředky v majetku třetích osob (prostředky na účtech, nemovitosti a motorová vozidla) a ve vztahu k dalším předmětům, které byly v průběhu trestního řízení zajištěny, dodal, že nepovažoval za vhodné ukládat ohledně nich trest propadnutí věci, neboť nebyla jednoznačně prokázána souvislost mezi pořízením těchto věcí, jejich úhradou a trestnou činností. Uvedeným procesním postupem soudu prvního stupně tak byla založena (ve vztahu k věcem, jichž se týká usnesení soudu prvního stupně) překážka věci rozhodnuté. Bez rozhodnutí o výhradě rozhodnutí o těchto věcech k veřejnému zasedání totiž už není možné ve vztahu k nim dodatečně uložit ochranné opatření. Již z tohoto důvodu tak mělo být rozhodnuto o zrušení usnesení soudu

prvního stupně, resp. o zamítnutí návrhu na uložení ochranného opatření ve vztahu k věcem z majetku obviněného, popř. z majetku spoluobviněné (k čemuž obviněný odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 6. 1991, sp. zn. 7 Tz 25/91, uveřejněný pod č. 46/1992 Sb. rozh. tr. a dále na argumentaci obsaženou v komentářové literatuře, konkrétně: PÚRY, F. In: ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2896-2901.). K tomu obviněný dodává, že ačkoli ve veřejném zasedání nebylo provedeno ničeho dalšího, co by souvislost mezi pořízením daných věcí, jejich úhradou a trestnou činností prokazovalo odlišně oproti rozsudku soudu prvního stupně, a přestože pro postup uložení ochranných opatření, příp. trestu propadnutí věci, nebyl ve výsledcích hlavního líčení spolehlivý podklad, rozhodl soud prvního stupně ve veřejném zasedání ve vztahu k těmto věcem bezdůvodně odlišně.

15. Usnesení stížnostního soudu pak obviněný vytýká, že pouze stroze bez dalšího odůvodnění uzavírá, že by datový obsah předmětných věcí mohl sloužit k dalšímu páčání obdobné trestné činnosti či by mohl umožnit obviněnému odčerpání dalšího výnosu z trestné činnosti, k čemuž stížnostní soud uvádí, že trestnou činností obviněný získal více než 1 283 BTC a předmětem trestu propadnutí věci bylo pouze 0,52794 BTC (přitom však neuvádí, že předmětem trestu propadnutí věci byly i další věci, resp. finanční prostředky, a nelogicky tak vyvozuje, že obviněnému již byl odčerpán majetek v hodnotě přesahující získaný prospěch z trestné činnosti, ale současně zbývající část v hodnotě převyšující 600 000 000 Kč měl obviněný v době rozhodnutí soudu prvního stupně stále ve své dispozici, a navíc by současně ještě měl být ten stejný prospěch z trestné činnosti obsažen v digitální podobě v předmětné elektronice). Podle obviněného se tak v napadeném rozhodnutí vyskytují podstatné nejasnosti a nesouvislosti ohledně naplnění požadavků pro uložení předmětných ochranných opatření, které nebyly obecnými soudy v předmětném řízení odstraněny ani nikterak náležitě vysvětleny.

16. Stížnostní soud dále v bodu 9. napadeného usnesení konstatuje, že zajištěná elektronika byla použita ke spáchání předmětné trestné činnosti, neboť byly nalezeny zdrojové kódy, databáze tržiště Sheep Marketplace, e-mailové komunikace a další skutečnosti svědčící pro závěr, že uvedené věci nemohou být vráceny, aniž by byla zničena data obsažená v elektronice. Podle obviněného ale daný soud neodůvodňuje, z čeho přesně takový závěr vyplývá (a současně dodává, že z důvodu možného šifrování nelze data prohlížet, což si navzájem protirečí). Z vyjmenovaného datového obsahu totiž plyne, že obsažená data lze prohlížet a dále selektovat a nemusí s nimi být nakládáno jako s jedním celkem. K obsahu dat pak obviněný uvádí, že ve vztahu k datům na předmětné elektronice jde – co do jejich závadnosti – o pouhé spekulace poukazující toliko na skutečnost, že výnosy z trestné činnosti měly formu virtuální měny. Obviněný dále uvádí, že zcela jistě nejsou všechna předmětná data (resp. elektronika) šifrována. Naopak, podle jeho přesvědčení minimálně většina, ne-li všechna, předmětná elektronika nebyla šifrována vůbec a orgány činné v trestním řízení mohly prohlížet a analyzovat (a také tak činily) data např. na externích discích, USB flash discích, SD kartách do fotoaparátů a počítačích.

17. Jestliže v projednávané trestní věci orgány činné v trestním řízení prohlížely předmětnou elektroniku, tato nebyla šifrována, a neexistuje žádný důvod, pro který by měla být data obsažená v této jako celek smazána. Tato skutečnost rovněž odporuje závěru stížnostního soudu obsaženému v bodu 13. jeho usnesení, v němž tento deklaruje respektování článku 11 Listiny. Vzhledem k uvedenému má obviněný naopak za to, že nebylo hodnoceno, zda stanoveného cíle lze dosáhnout jiným způsobem, který by byl k danému základnímu právu šetrnější a nevyžadoval

by jeho zánik. Zničením předmětných dat by skutečně nedošlo k odejmutí vlastnického práva k předmětné elektronice, ovšem došlo by k odejmutí vlastnického práva k digitálnímu obsahu, kterým je veškerý jeho digitální život od roku 1998, kdy smazání těchto dat osobně považuje za zákonem neurčený druh trestu a nikoli za způsob ochrany společnosti před užíváním svých osobních dat. K uvedenému rovněž obviněný podotýká, že i spoluobviněná v rámci trestního řízení poskytla orgánům činným v trestním řízení kompletní přístup ke svým datům, a to včetně poskytnutí hesel ke své elektronice, přičemž i tato data, resp. data obsažená v této elektronice, mají být nyní smazána. Vzhledem k uvedenému obviněnému nelze klást k tíži, že nespecifikoval, o jakou elektroniku by se mělo ve vztahu ke spoluobviněné jednat, když tyto informace byly orgánům činným v trestním řízení dostupné po značnou dobu trestního řízení.

18. K dané elektronice dále obviněný uvádí, že při domovní prohlídce dne 30. 7. 2014 (č. l. 589 až 596) byla odebrána elektronika, která byla orgány činnými v trestním řízení prověřena a předmětná data byla ze strany orgánů činných v trestním řízení analyzována. Na podzim roku 2014 (č. l. 631 až 633 a 637 až 640) pak byla příslušná elektronika včetně v ní obsažených dat vrácena obviněnému, a tedy v době po spáchání nyní projednávané trestné činnosti byla všechna tato data překontrolována a jako nezávadná vrácena. V rozporu s tímto byla však nyní bez dalšího odůvodnění či analyzování ta stejná elektronika, resp. v ní obsažená data posouzena obecnými soudy jako nebezpečná. Skutečnost, že by elektronika opětovně zajištěná při domovní prohlídce dne 12. 4. 2016 (č. l. 661 až 670), tj. po třech letech od dané trestné činnosti, měla být oproti jejímu stavu v roce 2014 pro společnost nějakým způsobem nebezpečná, nebyla v řízení o uložení ochranného opatření podle obviněného odůvodněna, ani nebyla nikterak reflektována či konstatována. Na tomto místě obviněný z důvodu rozsáhlosti a podrobnosti námitek odkazuje na odůvodnění stížnosti ze dne 8. 7. 2022, zde zejména na její čl. VI.

19. Nad rámec tohoto odkazu dodává, že stížnostním soudem nebyla nikterak vypořádána námitka směřující proti usnesení soudu prvního stupně ze dne 9. 5. 2022, č. j. 50 T 4/2017-4511, totiž že nelze již další prostředky postihnout jako výnos z trestné činnosti s ohledem na konkrétní částky, jejichž získání jakožto prospěch z trestné činnosti bylo obviněnému kladeno za vinu, v rozporu s čímž však soud prvního stupně ve svém nyní napadeném usnesení bez dalšího uvádí, že má za to, že předmětná elektronika by mohla sloužit k dalšímu páčání obdobné trestné činnosti, popř. by umožnila obviněnému odčerpání dosud nezajištěného výnosu z trestné činnosti. K uvedenému závěru však žádným ze soudů nebylo provedeno žádné další dokazování a ničeho k tomu nebylo prokázáno. Z uvedených závěrů prvního a druhého usnesení soudu prvního stupně pak nelogicky vyplývá závěr, že pokud by bylo více finančních prostředků na klasických bankovních účtech, návrh na zabrání takových finančních prostředků by byl zamítnut, avšak pokud by se takové finanční prostředky přesahující výnos z trestné činnosti měly nacházet ve formě kryptoměn, resp. virtuálních měn, šlo by automaticky o výnosy či nástroje trestné činnosti bez další nutnosti toto prokázat, což obviněný považuje za porušení zásad spravedlivého procesu, když držení finančních prostředků ve formě kryptoměn, resp. virtuálních měn, není podle českého právního řádu žádným trestným činem. Dále obviněný stížnostnímu soudu vytýká, že nevyhodnotil námitku, že soud prvního stupně rozhodl o uložení předmětného ochranného opatření, ačkoli sám uzavřel, že nebyly shledány důvody pro zabrání věci. V takové situaci ale o týchž věcech nelze rozhodnout ve smyslu § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku. Nikterak nebyla reflektována ani námitka ohledně nezohlednění hodnoty předmětné elektroniky, která by v případě nesplnění uložené povinnosti měla být podle daného rozhodnutí zabráná. Nereflektována

zůstala také námitka týkající se nedostatečného posouzení všech aspektů pro uložení předmětného ochranného opatření, kdy bylo v odůvodnění stížnosti ze dne 8. 7. 2022 uvedeno, že předmětná povinnost zničení dat byla uložena mimo jiné i ve vztahu nikoli k elektronickým, ale k mechanickým hodinkám. Další nereflektovanou námitkou je pak námitka nedodržení závazného právního názoru obsaženého v bodě 40. odůvodnění rozsudku stížnostního soudu ze dne 30. 5. 2018, č. j. 5 To 8/2018-3961, vydaného v téže věci obviněného, aby byl pečlivě zvážen obsah předmětné elektroniky, když od uvedeného rozhodnutí zůstala daná důkazní situace ve vztahu k uvedenému ničím dalším nerozšířená. Jelikož měly orgány činné v trestním řízení k datům obsaženým v elektronice od počátku trestního řízení přístup, kdy k mnohým z předmětných věcí byly ze strany obviněného a spoluobviněné sděleny přihlašovací údaje, a ani v původním řízení o vině a trestu, ani v řízení o uložení ochranného opatření nebylo prokázáno, že by tato měla obsahovat výnosy z trestné činnosti či by měla být nástrojem trestné činnosti, kdy bylo současně již ve výše zmíněném bodě 79. odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně uvedeno, že předmětné souvislosti nebyly prokázány, považuje obviněný tato rozhodnutí za nedůvodná a způsobující porušení základních práv jeho i spoluobviněné, zejména práva vlastnit majetek, práva na osobní svobodu, záruky ochrany osobních údajů a zásad spravedlivého procesu.

20. K požadavkům § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku obviněný nad rámec výše uvedeného zdůrazňuje, že postup předpokládaný tímto ustanovením přichází v úvahu, pouze pokud je ve vztahu k daným věcem možné vyslovit zabrání věci podle § 101 odst. 1 nebo odst. 2 tr. zákoníku [k čemuž odkazuje na ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. Vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2021, § 101.]. V odůvodnění napadeného usnesení soudu prvního stupně je však výslovně uvedeno, že soud důvod pro zabrání věcí neshledal, což uplatnění uvedeného ustanovení samo o sobě jednoznačně vylučuje. Z opatrnosti obviněný doplňuje, že nebylo prokázáno ani uvedeno, u kterých jednotlivých věcí by se mělo jednat o výnosy a u kterých o nástroje trestné činnosti a nebylo prokázáno ani ohrožení společnosti použitím předmětných věcí, kdy bezdůvodně takto byly dané věci posouzeny společně jako nedělitelný celek. O užití daného ustanovení tak podle obviněného bylo rozhodnuto pouze na základě domněnek a predikcí soudů, přičemž za takové situace by mělo být rozhodnuto v souladu se zásadou *in dubio pro reo*. Vzhledem k časovému období pořízení předmětných věcí, jejich hodnotě a hodnotě propadnutých věcí se nemohlo jednat o výnosy z trestné činnosti a vzhledem k jejich obsahu, povaze trestné činnosti a stávající důkazní situaci nemůže být jednoznačně vyvozeno, že by mohly tyto věci představovat nebezpečí pro společnost, přičemž zásah do vlastnického práva spojený se zabráním věci musí být odůvodněn konkrétními okolnostmi, z nichž bude vyplývat alespoň taková míra pravděpodobnosti uvedeného následku, která bude potřebu tohoto zásahu s ohledem na obvyklý chod věcí rozumně odůvodňovat (k tomu obviněný odkazuje na nálezy Ústavního soudu ze dne 3. 4. 2019, sp. zn. IV. ÚS 492/18, a ze dne 22. 8. 2022, sp. zn. II. ÚS 645/22). Na okraj obviněný připomíná, že vzhledem k tomu, že po nyní projednávané trestné činnosti se ničeho dalšího nedopustil, byl podmíněně propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody a stále trvá související zkušební doba představující trvajících trestněprávní působení na jeho osobu, od něj v budoucnu nebezpečí nehrozí, což by mělo být reflektováno při posouzení zákonných požadavků pro uložení ochranného opatření.

21. Obviněný se dále domnívá, že v rozporu se zásadou *ne bis in idem* je napadenými rozhodnutími znovu trestán v situaci, kdy již za spáchanou trestnou činnost byl potrestán a

uložené tresty také již vykonal. Prostřednictvím uložených ochranných opatření je podle svého přesvědčení trestán za jednání (investování do kryptoměn, jímž měl získat peněžní prostředky, za něž byly dané věci pořízeny), které nebylo předmětem řízení a není ani trestné, resp. s trestnou činností nijak nesouvisí a získaný majetek, který mohl být na základě takových investic obsažen i v předmětné elektronice, tudíž nemohl představovat nástroj či výnos trestné činnosti. Na okraj obviněný namítá dílčí procesní vadu, totiž že součástí usnesení stížnostního soudu nebylo ve smyslu § 125 odst. 3 tr. řádu poučení o možnosti napadnout takové rozhodnutí dovoláním, byť je proti takovému rozhodnutí přípustné.

22. Vzhledem k výše uvedenému obviněný navrhuje, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. řádu zrušil usnesení stížnostního soudu, popřípadě i usnesení soudu prvního stupně, a ve smyslu § 265l odst. 1 tr. řádu přikázal příslušnému soudu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Alternativně pak navrhuje, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. řádu zrušil usnesení stížnostního soudu, popřípadě i usnesení soudu prvního stupně, a ve smyslu § 265m odst. 1 tr. řádu při zrušení těchto rozhodnutí sám ve věci rozhodl rozsudkem tak, že podle § 101 odst. 2 písm. e) tr. řádu *a contrario* návrh na zabrání věci uvedených ve výroku I. usnesení soudu prvního stupně zamítne. Konečně obviněný navrhuje, aby předseda senátu Nejvyššího soudu podle § 265o odst. 1 tr. řádu odložil či přerušil výkon napadených rozhodnutí.

23. K dovolání obviněného se vyjádřil **státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství** JUDr. Jiří Siegel (dále jen „státní zástupce“). Po shrnutí dosavadního průběhu řízení a obsahu dovolání obviněného státní zástupce konstatuje, že dovolání považuje – v části, ve které se týká dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. řádu – za podané osobou neoprávněnou. To proto, neboť ve smyslu daného ustanovení může obviněný podat dovolání pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká, což sice je případ i napadeného výroku, avšak obviněný v této části nenamítá porušení vlastních procesních práv, ale práv spoluobviněné, jde-li o ustanovení upravující přítomnost obviněného ve veřejném zasedání. Tvrzeným procesním pochybením měla být zkrácena výlučně obhajovací a jiná procesní práva spoluobviněné, která však řádný ani mimořádný opravný prostředek nepodala. Vytýká-li obviněný tuto vadu, pak v uvedené části dovolání směřuje ve prospěch spoluobviněné a podle státního zástupce je nutno je proto považovat za podané osobou neoprávněnou.

24. Pokud jde o další část dovolání obviněného, uvádí státní zástupce, že vznesené námitky se vesměs týkají absence podmínek pro uložení ochranného opatření zabrání věci a obsahově odpovídají dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. řádu, a dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. řádu tudíž podle něj uplatnil obviněný do značné míry nadbytečně. Dále má státní zástupce za to, že v rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. řádu lze namítat nesplnění hmotněprávních podmínek pro uložení ochranného opatření, nelze však vytýkat vady procesní. Mimo rámec uvedeného dovolacího důvodu se proto podle něj nacházejí námitky, podle kterých si soud rozhodnutí o uložení ochranného opatření týkajícího se elektroniky nevyhradil do veřejného zasedání podle § 230 tr. řádu. K tomu pouze dodává, že soud prvního stupně nikdy nevydal žádné negativní rozhodnutí, kterým by vyslovil, že se předmětné věci nezabírají, resp. že se návrh státního zástupce na jejich zabrání zamítá, a nelze tedy hovořit o překážce věci rozhodnutí.

25. Státní zástupce dále připomíná dikci § 101 odst. 1, odst. 2 a odst. 4 písm. a) tr. zákoníku,

s tím, že některou z povinností podle § 104 odst. 1 tr. zákoníku lze uložit místo zabrání věci. Státní zástupce proto přisvědčuje obviněnému v tom, že podmínkou pro vyslovení povinnosti pozměnit věc, jež má být zabráná, tak, aby jí nebylo možné použít ke společensky nebezpečnému účelu, je splnění některé z podmínek pro zabrání věci. Citovaná rozhodnutí však, a to ani ve svých odůvodněních, žádný odkaz na některé z ustanovení § 101 odst. 1, či odst. 2 tr. zákoníku neobsahují.

26. Zejména odůvodnění rozhodnutí prvostupňového soudu má státní zástupce co do existence podmínek pro zabrání věci za velmi stručné. Daný soud konstatoval, že s ohledem na způsob páchaní trestné činnosti má za to, že v případě vrácení ve výroku specifikovaných věcí obviněnému by jejich datový obsah mohl sloužit k dalšímu páchaní obdobné trestné činnosti, popř. by mohl obviněnému umožnit odčerpání dalšího, dosud nezajištěného výnosu z trestné činnosti, neboť přístroje mohou obsahovat informace, klíče či kódy, které jsou nezbytné k přístupu k virtuální měně, účtu či jiným cestám, umožňujícím v konečném důsledku nakládání s nelegálně získanými prostředky. Taktéž stížnostní soud pouze odkázal na (podle něj) správné zjištění, podle kterého by v případě vrácení předmětných věcí obviněnému mohl jejich datový obsah sloužit k dalšímu obdobnému páchaní trestné činnosti, popř. k odčerpání dalšího dosud nezajištěného výnosu z trestné činnosti.

27. Taková argumentace podle mínění státního zástupce nasvědčuje tomu, že důvod pro zabrání věci soudy spatřovaly v § 101 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku, podle kterého lze zabrání věci vyslovit, jestliže ohrožuje-li bezpečnost lidí nebo majetku, popřípadě společnosti, anebo hrozí nebezpečí, že bude sloužit ke spáchání zločinu.

28. Podmínkou aplikace § 101 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku přitom je, aby předmětná věc byla ke spáchanému trestnému činu ve vztahu uvedeném v § 70 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, tj. že jde o věc, která byla nástrojem trestné činnosti. Splnění posledně uvedené podmínky ze značně stručného odůvodnění usnesení prvostupňového soudu jednoznačně nevyplývá, když hovoří pouze o možném užití věcí k čerpání výnosů z trestné činnosti, nikoli k jejímu vlastnímu páchaní. Stížnostní soud pak stručně konstatoval, že ze samotné podstaty trestné činnosti je evidentní, že byla spáchána za použití zajištěné elektroniky. V této souvislosti uvedl, že byly nalezeny zdrojové kódy, databáze tržiště Sheep Marketplace, e-mailové komunikace a další věci jednoznačně svědčící pro závěr, že předmětné věci nemohou být vráceny obviněnému bez toho, aniž by byla zničena data v nich obsažená. Podle státního zástupce přitom nelze přisvědčit tvrzení obviněného, že prvostupňový soud rozhodl o uložení ochranného opatření, ačkoli současně neshledal podmínky pro zabrání věci. Daný soud totiž v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že k ohrožení bezpečnosti lidí nebo majetku, popř. společnosti, či k nebezpečí, že věci budou sloužit ke spáchání zločinu, nedojde za situace, kdy budou zničena data v nich uložená. V podstatě tak soud konstatoval, že ochrany společnosti lze dosáhnout mírnějším zásahem, nežli zabráním věci jejímu vlastníkovu, nekonstatoval však současně absenci zákonných podmínek pro zabrání věci.

29. Jinak však státní zástupce uvádí, že vzhledem k absenci výslovného odkazu na některé z ustanovení § 100 odst. 1, odst. 2 tr. zákoníku jsou napadená soudní rozhodnutí na hranici přezkoumatelnosti, když pouze interpretací jejich odůvodnění lze dospět k závěru, že povinnost ke zničení digitálních dat byla uložena místo zabrání věci podle § 100 odst. 1 písm. c) tr.

zákoníku. V odůvodnění soudních rozhodnutí se ovšem hovoří i o možném použití elektroniky k odčerpání dosud nezjištěných výnosů z trestné činnosti, přičemž takovou okolnost by pod ustanovení § 101 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku bylo možno podřadit jen při jeho značně extenzivním výkladu; problematický se jeví též odkaz na výnosy trestné činnosti, jejichž existence nebyla provedeným dokazováním zjištěna. Přitom nedostatky odůvodnění soudních rozhodnutí by samy o sobě nebyly důvodem pro jejich zrušení v dovolacím řízení. Obviněnému je ale nutno přisvědčit v tom, že podmínky pro zabránění věci nebyly zjišťovány u každé věci zvlášť.

30. Věcí, u které hrozí nebezpečí, že bude sloužit ke spáchání zločinu, může nepochybně být i věc, která není primárně určena k páčání trestné činnosti a která svými fyzickými vlastnostmi neohrožuje bezpečnost lidí nebo majetku, popřípadě společnosti; může se tedy jednat i o počítačový hardware a jinou elektroniku. Napadená rozhodnutí se však týkají velkého množství věcí (cca 50 položek), přičemž soudy svoje závěry uvádějí paušálně ke všem rozhodnutími dotčeným věcem. Řada z nich zřejmě sloužila a mohla by i v budoucnu sloužit ke spáchání zločinu, mezi zajištěnými věcmi jsou však i takové, u kterých se takovéto zneužití jeví jako málo pravděpodobné (např. fotoaparát zn. Canon, Sony PlayStation 4, hodinky zn. VICTORINOX, hodinky Apple Watch). Je skuteností, že u těchto věcí je současně málo pravděpodobné, že by obsahovaly nějaká pro jejich vlastníka významná data, jejich zařazení do výroku rozhodnutí nicméně svědčí o formálním a paušálním přístupu soudů k celé věci.

31. Státní zástupce má proto za to, že napadená soudní rozhodnutí nemohou ve své současné podobě obstát, a to ve světle závěrů nálezu Ústavního soudu ze dne 13. 9. 2019, sp. zn. II. ÚS 2046/19 (byť se daný nález přímo netýká postupu podle § 101 odst. 4 tr. zákoníku, je nutno konstatovat, že ztráta dat v elektronice uložených může mít v některých případech pro vlastníka důsledky srovnatelné se ztrátou vlastnictví k elektronice). Podle závěrů označeného nálezu Ústavního soudu obecné soudy nemohou při rozhodování o zabránění věci § 101 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku postupovat paušálně a zabrat veškeré zajištěné věci se souhrnným odůvodněním, že hrozí nebezpečí, že budou eventuálně sloužit ke spáchání zločinu, naopak se musejí zabývat otázkou existence tohoto nebezpečí ve vztahu k jednotlivým typovým skupinám těchto věcí. Nebezpečí, že věc bude sloužit k spáchání zločinu, přitom nelze dovozovat z pouhé možnosti takového použití. Zabránění věci, respektive s ním spojený zásah do vlastnického práva podle článku 11 odst. 1 Listiny, musí být odůvodněn konkrétními okolnostmi, z nichž bude vyplývat alespoň taková míra pravděpodobnosti uvedeného následku, která bude potřebu tohoto zásahu s ohledem na obvyklý chod věcí rozumně odůvodňovat. Soudy přitom podle mínění státního zástupce postupovaly v dané věci v obecné rovině správně a ve smyslu zásady přiměřenosti ochranných opatření (§ 96 tr. zákoníku), pokud místo zabránění věci vyslovily povinnost podle § 101 odst. 4 tr. zákoníku. Před tím si však měly jednoznačně ujasnit, podle kterého ustanovení § 101 odst. 1, či odst. 2 tr. zákoníku by mohlo být vysloveno zabránění věci. V případě § 101 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku (jiný případ v § 101 odst. 1, či odst. 2 tr. zákoníku uvedený stěžejí přichází v úvahu) pak bylo ve smyslu závěrů uvedeného nálezu Ústavního soudu u jednotlivých věcí nebo alespoň jejich skupin (mobilní telefony, notebooky, iPady, hodinky...) namístě zkoumat, do jaké míry je reálné nebezpečí, že tyto věci, resp. data v nich uložená, budou eventuálně sloužit ke spáchání zločinu. Zde státní zástupce obviněnému do určité míry přisvědčuje, byť jde o námitku jdoucí nad rámec dovolacích důvodů § 265b odst. 1 písm. h) a písm. k) tr. řádu, že odůvodnění rozhodnutí soudu druhého stupně obsahuje poněkud rozporné údaje ohledně technické možnosti

zjistit obsah dat nacházejících se v předmětné elektronice. V bodě 9. odůvodnění svého rozhodnutí totiž stížnostní soud poukázal na některá závažná data v elektronice uložená (např. databáze tržiště Sheep Marketplace, e-mailová komunikace), současně však uvedl, že je nutno zničit veškerá data v elektronice obsažená, protože vzhledem k možnosti šifrování nelze data prohlížet.

32. Z hlediska podmínek pro uložení ochranného opatření je pak sama o sobě nedůvodná námitka, podle které nebylo objasněno vlastnictví věcí, když věci zčásti patřily do dosud nevypořádaného společného jmění manželů obviněného a spoluobviněné. Věc může být zabráná i manželce pachatele, která se trestné činnosti nedopustila. Případné zjištění, že věc byla součástí společného jmění manželů, má vliv jen na formulaci výroku o zabrání věci (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 11. 2012, sp. zn. 7 Tdo 778/2012). Výrok rozhodnutí soudu prvního stupně je ovšem formulován tak, že z něho není patrné, komu se vlastně ochranné opatření ukládá, když povinnost ke zničení dat zde byla stanovena nikoli obviněnému nebo zúčastněné osobě, ale výše uvedenému útvaru Policie České republiky.

33. Státní zástupce proto uzavírá, že na základě zjištění soudů dosud učiněných nelze jednoznačně dovodit, že u všech věcí postižených ochranným opatřením podle § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku byly splněny podmínky pro tento postup. Vzhledem k částečné důvodnosti dovolání obviněného proto navrhuje, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. řádu zrušil napadené usnesení stížnostního soudu a aby podle § 265l odst. 1 tr. řádu uvedenému soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Současně navrhuje, aby Nejvyšší soud v souladu s § 265r odst. 1 písm. b) tr. řádu učinil rozhodnutí v neveřejném zasedání.

34. Vyjádření státního zástupce Nejvyšší soud zaslal obhájci obviněného k případné **replíce**. Tu do dne vydání tohoto usnesení Nejvyšší soud neobdržel.

III. Přípustnost dovolání

35. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. řádu) nejprve zjišťoval, zda je dovolání obviněného přípustné a zda vyhovuje všem relevantním ustanovením trestního řádu, tedy zda bylo podáno v souladu s § 265a odst. 1, 2 tr. řádu, v zákonné dvouměsíční lhůtě a na příslušném místě v souladu s § 265e odst. 1, 3 tr. řádu, jakož i oprávněnou osobou ve smyslu § 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. řádu. Nejvyšší soud konstatuje, že podané dovolání naplňuje všechny, vyjma poslední (pokud se týká části dovolání popsané níže), z uvedených náležitostí.

36. Otázku, zda obviněný je osobou oprávněnou k podání dovolání, je třeba řešit na podkladě výkladu § 265d odst. 1 písm. c) tr. řádu, podle něhož dovolání může podat obviněný pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká.

37. Jestliže označené ustanovení opravňuje obviněného napadat jen ten výrok, který se jej bezprostředně dotýká, pak podle ustáleného názoru platí, že obviněného se bezprostředně „dotýká takový výrok, jímž bylo rozhodnuto o jeho vině, trestu nebo o dalších právech a povinnostech, např. výrok o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání

bezodůvodného obohacení (srov. přiměřeně rozhodnutí č. 26/2012 Sb. rozh. tr.). Obviněný může též napadenému rozhodnutí vytýkat, že v něm nebyl učiněn určitý výrok, který se ho měl týkat, nebo že je takový výrok neúplný [§ 265b odst. 1 písm. k) tr. řádu], pokud by ovšem takové doplnění výrokem nebylo v jeho neprospěch. Obviněný se totiž dovoláním může domáhat jen změny napadeného rozhodnutí, které by bylo v jeho prospěch, rovněž obviněný nemůže podat dovolání ve prospěch či v neprospěch svého spoluobviněného a zúčastněné osoby“ (srov. ŠÁMAL, P., PÚRY, F. In: ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád II. § 157 až § 314s. Komentář*. 7. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3210.). Obviněný přitom namítá, že postupem soudů nižších stupňů došlo k zásahu do procesních a v konečném důsledku i majetkových práv spoluobviněné, neboť v řízení před soudem prvního stupně byla porušena ustanovení o přítomnosti spoluobviněné ve veřejném zasedání.

38. Obviněný tedy nenapadá některý z výroků týkajících se spoluobviněné (ostatně vůči této žádné z výroků napadených usnesení soudu prvního stupně či stížnostního soudu nesměruje), ale brojí proti procesnímu postupu uvedených soudů vůči ní, přičemž tak činí s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. m), ve spojení s § 265b odst. 1 písm. d) tr. řádu. Z předestřené dovolací argumentace je přitom zjevné, že obviněný *de facto* hájí procesní práva spoluobviněné, což mu však nepřísluší, a tímto způsobem se proto přezkumu napadeného procesního postupu soudů nižších stupňů Nejvyšším soudem nemůže dovolat. Na uvedeném nic nemění ani skutečnost, že od porušení procesních práv spoluobviněné odvozuje obviněný nedostatečná skutková zjištění soudu prvního stupně, která se měla odrazit i v rozhodnutí o ochranném opatření týkajícím se již bezprostředně jeho osoby. To proto, neboť tak primárně činí právě ve vztahu k procesnímu postupu soudů nižších stupňů, nikoliv některému z výroků jejich rozhodnutí, a tento se jej nadto nedotýká bezprostředně, nýbrž zprostředkovaně, což je zjevné i z předestřené dovolací argumentace obviněného.

39. Nejvyšší soud proto – ve shodě se státním zástupcem – uzavírá, že v této části je dovolání obviněného podáno osobou neoprávněnou ve smyslu § 265i odst. 1 písm. c) tr. řádu.

40. Uvedený závěr naopak neplatí ohledně zbývajících částí dovolání, v němž obviněný brojí proti procesnímu postupu soudu prvního stupně a stížnostního soudu, a především pak proti výroku usnesení soudu prvního stupně o uložení povinnosti podle § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku nahrazující uložení ochranného opatření a výroku usnesení stížnostního soudu, jímž byla zamítnuta jeho stížnost proti usnesení soudu prvního stupně, neboť tyto se jej již bezprostředně týkají, když jimi mělo být zasaženo do jeho vlastnického práva zaručeného článkem 11 odst. 1 Listiny, jakož i do práva na soudní a jinou právní ochranu garantovaného článkem 36 odst. 1 Listiny.

41. Nejvyšší soud tedy konstatuje, že zbývajících částí dovolání obviněného splňuje veškeré zákonem požadované náležitosti upravené v § 265f tr. řádu.

42. Protože dovolání lze podat jen z některého z důvodů taxativně vymezených v § 265b tr. řádu, musel Nejvyšší soud posoudit, zda obviněným uplatněnou argumentaci lze podřadit pod některý ze zákonných dovolacích důvodů, jejichž existence je – mimo jiné – podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí v dovolacím řízení (§ 265i odst. 3 tr. řádu).

43. Obviněný ve svém dovolání uplatňuje dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. d), písm. h), písm. k) a písm. m) tr. řádu.

44. Vzhledem k tomu, že obviněný není osobou oprávněnou k podání dovolání, pokud jde o námitky týkající se nesprávného procesního postupu soudu prvního stupně ve vztahu ke spoluobviněné (srov. body 36. až 39. tohoto usnesení), se Nejvyšší soud blíže nezabýval vymezením podstaty souvisejícího dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. řádu.

45. Z logiky věci se pak Nejvyšší soud nejprve zabýval dovolacím důvodem podle **§ 265b odst. 1 písm. m) tr. řádu**, který je dán tehdy, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. řádu, aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí (*prvá alternativa*) nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až l) tr. řádu (*druhá alternativa*).

46. Rozhodl-li přitom stížnostní soud v nyní projednávané trestní věci tak, že stížnost obviněného proti usnesení soudu prvního stupně podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. řádu zamítl, tj. rozhodl po věcném přezkoumání, je zjevné, že dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. řádu přichází v úvahu pouze v té jeho variantě, jež předpokládá spojení s některým z dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. řádu.

47. Těmito dovolacími důvody jsou právě důvody podle § 265b odst. 1 písm. h) a písm. k) tr. řádu.

48. Dovolací důvod podle **§ 265b odst. 1 písm. h) tr. řádu** je naplněn tehdy, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku (*prvá alternativa*) nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení (*druhá alternativa*). V rámci takto vymezeného dovolacího důvodu je možné namítat buď nesprávnost právního posouzení skutku, tj. mylnou právní kvalifikaci skutku, jak byl v původním řízení zjištěn, v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva, anebo vadnost jiného hmotněprávního posouzení. Z toho vyplývá, že důvodem dovolání ve smyslu tohoto ustanovení nemůže být samotné nesprávné skutkové zjištění, a to přesto, že právní posouzení (kvalifikace) skutku i jiné hmotněprávní posouzení vždy navazují na skutková zjištění vyjádřená především ve skutkové větě výroku o vině napadeného rozsudku a blíže rozvedená v jeho odůvodnění. Je třeba zdůraznit, že pro naplnění uvedeného dovolacího důvodu nepostačuje pouhý formální poukaz na příslušné ustanovení obsahující některý z dovolacích důvodů, aniž by byly řádně vymezeny hmotněprávní vady v napadených rozhodnutích spatřované, což znamená, že dovolací důvod musí být v dovolání skutečně obsahově tvrzen a odůvodněn konkrétními vadami, které jsou dovolatelem spatřovány v právním posouzení skutku, jenž je vymezen v napadeném rozhodnutí.

49. Dovolací důvod podle **§ 265b odst. 1 písm. k) tr. řádu** lze uplatnit, bylo-li rozhodnuto o uložení ochranného opatření, aniž byly splněny podmínky stanovené zákonem pro jeho uložení.

50. Nejvyšší soud toliko dodává, že i při respektování taxativního charakteru výčtu dovolacích důvodů, platí, že interpretuje a aplikuje podmínky připuštění dovolání tak, aby dodržel maximy *práva na spravedlivý proces* vymezené Úmluvou a Listinou. Je proto povinen v

rámci dovolání posoudit, zda nebyla v předchozích fázích řízení porušena základní práva dovolatele (obviněného), včetně jeho práva na spravedlivý proces (k tomu srov. stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 38/14).

IV. Důvodnost dovolání

51. Poté, co se Nejvyšší soud seznámil s obsahem napadených usnesení soudů obou stupňů, jakož i s řízením, které předcházelo jejich vydání, dospěl k závěru, že dovolací argumentace obviněného dilem odpovídá jím uplatněným dovolacím důvodům podle § 265b odst. 1 písm. m) a písm. k) tr. řádu a současně je i důvodná. Proto Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného podle § 265k odst. 1, 2 tr. řádu přistoupil ke kasaci obou napadených soudních rozhodnutí, jakož i dalších rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazujících, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. řádu přikázal soudu prvního stupně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Pouze pro pořádek Nejvyšší soud dodává, že dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. řádu naopak dovolání obviněného neodpovídá, a to z důvodu speciality dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. řádu vůči tomuto dovolacímu důvodu, jde-li o otázku posouzení splnění zákonných podmínek pro uložení ochranného opatření (v tomto případě povinnosti nahrazující uložení ochranného opatření zabrání věci podle § 101 odst. 4 tr. zákoníku).

52. Jádrem dovolacích námitek spočívá na dvou hlavních argumentačních liniích.

53. Předně podle obviněného soud prvního stupně nemohl o uložení ochranného opatření vůbec rozhodnout, neboť v rozporu s § 230 odst. 2 tr. řádu tomuto rozhodnutí nevyhradil veřejné zasedání. Z bodu 79. odůvodnění jeho odsuzujícího rozsudku totiž vyplývá, že ve vztahu k dalším věcem z majetku obviněného, ohledně nichž nebylo rozhodnuto [pozn. obviněnému byly uloženy tresty propadnutí věci podle § 70 odst. 1 písm. a) a podle § 70 odst. 1 písm. d) tr. zákoníku], nepovažoval za vhodné ukládat trest propadnutí věci, neboť nebyla jednoznačně prokázána souvislost mezi pořízením těchto věcí či jejich úhradou a trestnou činností obviněného.

54. Dále má obviněný za to, že nebyly splněny zákonné podmínky pro uložení ochranného opatření zabrání věci, resp. uložení povinnosti pozměnit věc podle § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku namísto jejího zabrání. Soud prvního stupně totiž podle obviněného nesprávně – resp. nedostatečně – zjistil skutkový stav věci, jde-li o podmínky pro uložení ochranného opatření zabrání věci a jeho skutkové závěry jsou tak v extrémním rozporu s provedeným dokazováním; nezabýval se dále otázkou vlastnického práva k předmětným věcem, nedostatečně posoudil otázku, zda tyto představují výnos či nástroj trestné činnosti a nezohlednil při jeho ukládání zásadu přiměřenosti ochranných opatření. S ohledem na uvedené má proto napadená rozhodnutí soudů obou stupňů za nedostatečně odůvodněná a usnesení stížnostního soudu dokonce – pro nevypořádání jeho stížnostních námitek – za nepřezkoumatelné. V neposlední řadě soudům nižších stupňů obviněný vytýká porušení *zásady ne bis in idem* a *zásady in dubio pro reo*, jakož i zásah do jeho ústavně zaručeného práva na ochranu majetku a práva na spravedlivý proces.

55. Pokud jde o první argumentační linii, platí, že tato procesní námitka obviněného žádnému

ze zákonných dovolacích důvodů neodpovídá a v uvedené části se proto dovolání ocitá mimo zákonné meze přezkumné činnosti dovolacího soudu.

56. Nejvyšší soud tak jen nad rámec svých hodnotících úvah dodává, že postup soudu prvního stupně byl v tomto případě správný, jelikož podle protokolu o hlavním líčení ze dne 3. 9. 2019 tento vyhlásil usnesení, jímž podle § 230 odst. 2 tr. řádu vyhradil veřejnému zasedání rozhodnutí o ochranném opatření (mimo jiné) ve vztahu k věcem uvedeným na č. l. 4012 a 4013. Ze srovnání seznamu daných věcí a výroku napadeného usnesení soudu prvního stupně pak plyne, že jde o tytéž věci, které jsou předmětem uloženého ochranného opatření (viz č. l. 4295 verte). Neshoda obviněným uváděného bodu 79. odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně s výše uvedeným usnesením soudu prvního stupně je sice zarážející, avšak není s to přivodit závěr, že o uložení ochranného opatření stran těchto věcí soud prvního stupně již nemohl rozhodnout. To proto, že závazný je z hlediska dalšího procesního postupu výrok usnesení soudu prvního stupně vyhlášený v hlavním líčení dne 3. 9. 2019, nikoliv obviněným akcentované odůvodnění rozsudku prvostupňového soudu. Ve shodě s vyjádřením státního zástupce má Nejvyšší soud rovněž za to, že námitka *res iudicata* (tj. že o téže věci již bylo dříve soudem pravomocně rozhodnuto) je zcela nedůvodná, neboť o návrhu státního zástupce na uložení ochranného opatření ve vztahu k předmětným věcem soud prvního stupně prvně meritorně rozhodl až nyní napadeným usnesením, jemuž předcházelo usnesení, jímž podle § 230 odst. 2 tr. řádu vyhradil veřejnému zasedání rozhodnutí o ochranném opatření ve vztahu k daným věcem.

57. Naopak jde-li o druhou argumentační linii obviněného, této musel Nejvyšší soud přisvědčit, jelikož usnesení soudu prvního stupně, jímž rozhodl o povinnosti pozměnit dané věci podle § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku, je přinejmenším předčasné.

58. Z usnesení prvostupňového soudu totiž neplyne jednoznačný závěr o naplnění veškerých zákonných podmínek pro takové rozhodnutí, především že jednotlivé věci, které jsou předmětem rozhodnutí, představují nástroj trestné činnosti, ohrožují bezpečnost lidí nebo majetku, popřípadě společnosti, či hrozí nebezpečí, že budou sloužit ke spáchání zločinu, eventuálně, že tyto představují bezprostřední, anebo zprostředkovaný výnos z trestné činnosti, pokud hodnota věci tvořící bezprostřední výnos z trestné činnosti není ve vztahu k hodnotě věci tvořící zprostředkovaný výnos z trestné činnosti zanedbatelná, a pokud taková věc náleží pachateli, případně jiné v zákoně uvedené osobě, nebo je součástí majetku ve svěřenském fondu nebo obdobném zařízení anebo v podílovém fondu. Pro přehlednost Nejvyšší soud níže připomíná relevantní ustanovení trestního zákoníku:

59. Podle § 70 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku platí, že soud může uložit trest propadnutí věci, která je nástrojem trestné činnosti.

60. Z § 101 odst. 1 tr. zákoníku se podává, že nebyl-li uložen trest propadnutí věci uvedené v § 70 odst. 2 písm. a), může soud uložit, že se taková věc zabírá, náleží-li pachateli, kterého nelze stíhat nebo odsoudit [písm. a)], náleží-li pachateli, od jehož potrestání soud upustil [písm. b)], nebo ohrožuje-li bezpečnost lidí nebo majetku, popřípadě společnosti, anebo hrozí nebezpečí, že bude sloužit ke spáchání zločinu [písm. c)].

61. Podle § 101 odst. 2 tr. zákoníku soud může uložit zabrání věci, která je bezprostředním výnosem z trestné činnosti nebo je zprostředkovaným výnosem z trestné činnosti, pokud hodnota věci tvořící bezprostřední výnos z trestné činnosti není ve vztahu k hodnotě věci tvořící zprostředkovaný výnos z trestné činnosti zanedbatelná, a pokud taková věc náleží pachateli, který byl odsouzen za trestný čin, ze kterého věc pochází [písm. a)], náleží pachateli, kterého nelze stíhat nebo odsoudit [písm. b)], náleží pachateli, od jehož potrestání soud upustil [písm. c)], náleží nepřítel osobě, která spáchala čin jinak trestný [písm. d)], náleží jiné osobě, na kterou pachatel takovou věc převedl nebo která ji jinak nabyla [písm. e)], nebo je součástí majetku ve svěřenském fondu nebo obdobném zařízení (dále jen „svěřenský fond“) anebo v podílovém fondu [písm. f)].

62. Z § 101 odst. 4 písm. a) 1 tr. zákoníku plyne, že soud může místo zabrání věci uložit povinnost pozměnit věc tak, aby jí nebylo možné použít ke společensky nebezpečnému účelu a stanoví k tomu přiměřenou lhůtu.

63. Ustanovení § 135a tr. zákoníku stanoví, že nástrojem trestné činnosti se rozumí věc, která byla určena nebo užita ke spáchání trestného činu, včetně plodů a užitků.

64. Ustanovení § 135b odst. 2 tr. zákoníku stanoví, že bezprostředním výnosem z trestné činnosti se rozumí věc, která byla získána trestným činem nebo jako odměna za něj, včetně plodů a užitků.

65. Podle § 135b odst. 3 tr. zákoníku platí, že zprostředkovaným výnosem z trestné činnosti se rozumí věc, včetně plodů a užitků, která byla, byť jen zčásti, nabyta za věc tvořící bezprostřední výnos z trestné činnosti [písm. a)], ve kterou byla věc tvořící bezprostřední výnos z trestné činnosti, byť jen zčásti, přeměněna [písm. b)], nebo k jejímuž zhodnocení došlo, byť jen zčásti, prostřednictvím věci tvořící bezprostřední výnos z trestné činnosti [písm. c)].

66. Z citovaných ustanovení se přitom podává zjevná vazba mezi jednotlivými podmínkami, jež musely být současně naplněny pro to, aby soud prvního stupně mohl rozhodnout o uložení povinnosti pozměnit věc podle § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku, namísto rozhodnutí o jejím zabrání podle § 101 odst. 1, popř. § 101 odst. 2 tr. zákoníku.

67. Na základě provedeného dokazování tak bylo třeba, aby soud prvního stupně dospěl k jednoznačnému závěru, že jednotlivé věci představují nástroj trestné činnosti ve smyslu § 135a tr. zákoníku, popřípadě její bezprostřední či zprostředkovaný výnos podle § 135b odst. 2, či § 135b odst. 3 tr. zákoníku, ohledně těchto věcí nebylo rozhodnuto o jejich propadnutí podle § 70 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku [popř. podle § 70 odst. 1 či § 70 odst. 2 písm. b)], anebo § 70 odst. 4 tr. zákoníku], jsou splněny podmínky pro jejich zabrání podle § 101 odst. 1 tr. zákoníku, popř. podle § 101 odst. 2 tr. zákoníku, avšak takového rozhodnutí není třeba, neboť postačí uložení povinnosti pozměnit tyto věci podle § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku. Jinými slovy postup podle § 104 odst. 1 tr. zákoníku může soud zvolit místo vyslovení zabrání věci, a tedy přichází v úvahu výhradně v případech, kdy by bylo možné vyslovit zabrání věci podle § 101 odst. 1 nebo 2

tr. zákoníku, a danou povinnost lze uložit stejným osobám, vůči kterým by mohlo směřovat zabránění věci (srov. KALVODOVÁ, V. In: ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákon. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 1072). Takové podmínky však – jak Nejvyšší soud zjistil – nebyly splněny.

68. V napadeném usnesení soud prvního stupně uvedl, že s odkazem na způsob spáchání trestného činu má za to, že v případě vrácení daných věcí obviněnému by jejich datový obsah mohl sloužit k dalšímu páčání obdobné trestné činnosti, popř. by obviněnému umožnil odčerpání dalšího, dosud nezajištěného výnosu z této, neboť dané věci mohou obsahovat informace, klíče či kódy, které jsou nezbytné k přístupu k virtuální měně, účtům či jiným cestám umožňujícím v konečném důsledku nakládání s nelegálně získanými prostředky. Dále soud prvního stupně doplnil, že nelze bez dalšího dovodit, že by vrácení uvedených věcí obviněnému za situace, kdy dojde k jejich změně tak, že budou zničena veškerá data v nich obsažená, znamenalo ohrožení bezpečnosti lidí nebo majetku, popř. společnosti, anebo že by hrozilo nebezpečí, že věci budou sloužit ke spáchání zločinu. Proto soud prvního stupně důvod k zabránění těchto věcí neshledal a dospěl k závěru, že je namístě postupem podle § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku zajistit jejich úpravu, aby mohly být bez obavy, že budou použity ke společensky nebezpečnému účelu, vráceny obviněnému k běžnému užívání.

69. Vycházejí z uvedené části odůvodnění napadeného usnesení má Nejvyšší soud za zřejmé, že soud prvního stupně se důsledně nezabýval splněním základních podmínek pro uložení ochranného opatření podle § 101 odst. 1, popř. § 101 odst. 2 tr. zákoníku, ve spojení s § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku, tj. zda jednotlivé věci představují nástroj trestné činnosti, anebo její bezprostřední či zprostředkovaný výnos. Neposuzoval, ani kdo je vlastníkem těchto věcí, tedy zda je jím obviněný, anebo spoluobviněná, popřípadě zda jsou tyto součástí společného jmění spoluobviněných, které v dané době ještě nebylo vypořádáno, a to přesto, že posouzení této otázky je klíčové z hlediska formulace výroku usnesení, jímž se osobě, již by jinak bylo uloženo ochranné opatření zabránění věci, ukládá některá z povinností podle § 101 odst. 4 tr. zákoníku.

70. Především ale soud prvního stupně nijak blíže nezkoumal, zda jsou tyto podmínky dány zvláště u každé jednotlivé zajištěné věci, ale pouze obecně konstatoval potenciální rizikovost těchto věcí jako celku., tj. nikoliv každé jednotlivě, popř. jejich určitých homogenních skupin (srov. formulaci „*tyto věci mohou obsahovat informace, klíče, či kódy*“). K nepřípustnosti posuzování pouhé potenciality rizikovosti věci, která má být předmětem ochranného opatření zabránění věci, bez zohlednění konkrétních okolností svědčících o tom, že daná věc ohrožuje bezpečnost lidí nebo majetku, popřípadě společnosti, anebo hrozí nebezpečí, že bude sloužit ke spáchání zločinu, se přitom vyslovil Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 3. 4. 2019, sp. zn. IV. ÚS 492/18, v němž konstatoval, že zabránění věci, respektive s ním spojený zásah do práva na ochranu majetku podle článku 11 odst. 1 Listiny, *musí být odůvodněno konkrétními okolnostmi, z nichž bude vyplývat alespoň taková míra pravděpodobnosti uvedeného následku, která bude potřebu tohoto zásahu s ohledem na obvyklý chod věci rozumně odůvodňovat*. K nepřípustnosti paušálního hodnocení výše uvedené rizikovosti věci, které mají být předmětem ochranného opatření zabránění věci se pak vyslovil Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 13. 9. 2019, sp. zn. II. ÚS 2046/19, když konstatoval, že obecné soudy *nemohou při rozhodování o zabránění věci podle § 101 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku postupovat paušálně a zabrat veškeré věci se souhrnným odůvodněním, že hrozí nebezpečí, že budou eventuálně sloužit ke spáchání zločinu, naopak se musejí zabývat otázkou existence tohoto nebezpečí ve vztahu k jednotlivým typovým skupinám*

těchto věcí. K uvedenému Nejvyšší soud připomíná, že podle článku 89 odst. 2 Ústavy České republiky jsou vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu závazná pro všechny orgány i osoby.

71. Předestřený paušální závěr prvostupňového soudu, vzhledem k tomu, že mezi těmito věcmi se nachází předměty typu mobilního telefonu, flash disků, fotoaparátu, herní konzole, notebooku, tzv. chytrých hodinek, ale rovněž hodinek mechanických (srov. položku hodinky zn. VICTORINOX, model SWISS ARMY, č. 140110456, 241527), přičemž u některých z těchto předmětů navíc výsledky znaleckého zkoumání vyloučily, že by obsahovaly jakákoliv relevantní data [srov. znalecký posudek z oboru kybernetika, odvětví výpočetní technika, Ing. Aleše Jandy, pokud jde o zkoumané mobilní telefony, č. l. 1411 a násl., jakož i znalecký posudek z oboru kybernetika, odvětví výpočetní technika, RNDr. Vlastimila Klímy, pokud jde např. o herní konzoli XBOX (stopa č. 19), tři harddisky (stopa č. 57), či multimediální přehrávač zn. iPod (stopa č. 59)], je tudíž podle Nejvyššího soudu neudržitelný, neboť jím dochází k zásahu do práva obviněného na ochranu majetku podle článku 11 odst. 1 Listiny a práva na soudní a jinou právní ochranu podle článku 36 odst. 1 Listiny.

72. Odvolací soud ke stížnostním námitkám obviněného – co do nedostatečných skutkových zjištění ohledně naplnění zákonných podmínek pro rozhodnutí soudu prvního stupně – uvedl, že tento správně dovodil, že při vrácení daných věcí obviněnému by mohl jejich datový obsah sloužit k dalšímu páchání obdobné trestné činnosti či mohl obviněnému umožnit odčerpání dalšího (dosud nezjištěného) výnosu z této. Současně dodal, že zajištěná elektronika může obsahovat i další dosud nezjištěné informace, kódy či klíče, které jsou nezbytné k přístupu k virtuální měně či úložištím, na nichž mohou být uloženy další nelegálně získané výnosy, které se dosud nepodařilo zajistit, a nelze vyloučit ani páchání další trestné činnosti obviněným. Dále stížnostní soud uvedl, že provedeným dokazováním bylo zjištěno, že zajištěná elektronika byla použita ke spáchání trestné činnosti, již byl obviněný uznán vinným, neboť byly nalezeny zdrojové kódy, databáze tržiště Sheep Marketplace, e-mailové komunikace a další skutečnosti jednoznačně svědčící pro závěr, že uvedené věci nemohou být obviněnému vráceny bez toho, aniž by byla zničena veškerá data v elektronice obsažená. Stížnostní soud v této věci opatřil také odborné stanovisko policejního orgánu k odstranění dat z předmětných věcí za účelem zjištění, zda je možné jednotlivá data selektovat, avšak se závěrem, že policejní orgán je schopen zničit pouze veškerá data v elektronice obsažená, neboť z důvodu šifrování tuto nelze prohlížet (srov. body 8. a 9. usnesení stížnostního soudu).

73. Jak je z odůvodnění usnesení stížnostního soudu patrné, ani tento se nijak blíže nezabýval posouzením splnění základní podmínky pro uložení ochranného opatření zabránění věci, totiž zda tato představuje nástroj trestné činnosti, popřípadě její bezprostřední či zprostředkovaný výnos a nezkoumal ani otázku vlastnictví daných věcí. Státní zástupce sice správně uvádí, že z konstatování stížnostního soudu, že ze samé podstaty trestné činnosti obviněného je evidentní, že byla spáchána za použití zajištěné elektroniky, lze dovodit, že předmětné věci představují nástroje trestné činnosti ve smyslu § 101 odst. 1 tr. zákoníku. Toto tvrzení je však značně zobecňující, neboť staví na skutkových zjištěních týkajících se pouze části daných věcí, u nichž byl zjištěn relevantní obsah (aniž by tyto byly blíže vymezeny), a přehlíží, že v případě řady dalších věcí, které jsou předmětem rozhodnutí, je takový závěr buďto vyloučen, anebo je přinejmenším předčasné. Zarážející je ostatně již tvrzení policejního orgánu, citované stížnostním soudem, že data obsažená v daných věcech nelze z důvodu jejich šifrování prohlížet,

neboť z obsahu obou výše uvedených znaleckých posudků a odůvodnění usnesení stížnostního soudu plyne, že tento závěr se zdaleka netýká všech zkoumaných elektronických zařízení.

74. Z argumentace stížnostního soudu je rovněž možno dovodit, že tento měl za splněnou podmínku podle § 101 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku, totiž že dané věci ohrožují bezpečnost lidí nebo majetku, popřípadě společnosti, anebo hrozí nebezpečí, že budou sloužit ke spáchání zločinu, avšak uvedený závěr podle Nejvyššího soudu opět nelze aplikovat paušálně, bez bližšího zkoumání obsahu jednotlivých zajištěných elektronických zařízení, jak učinil soud prvního stupně a následně aproboval i soud stížnostní (srov. formulaci „*může obsahovat i další dosud nezjištěné informace, kódy, či klíče, které jsou nezbytné k přístupu k virtuální měně či úložištím...*“). Přitom s ohledem na závěry výše uvedených znaleckých posudků naplnění této podmínky nelze dovodit u všech věcí, které jsou předmětem uloženého ochranného opatření.

75. Konečně z odůvodnění usnesení stížnostního soudu plyne, že tento shledal správným postup soudu prvního stupně, jestliže přistoupil k uložení povinnosti podle § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku, tedy pozměnit dané věci tak, aby jich nebylo možné použít ke společensky nebezpečnému účelu, neboť takový postup méně zasahuje do dotčených práv obviněného (viz bod 11. usnesení stížnostního soudu). Ačkoliv tomuto hodnocení stížnostního soudu v obecné poloze nemůže Nejvyšší soud nic vytknout, neboť uložení povinnosti pozměnit věc, která má být předmětem ochranného opatření zabrání věci, plně respektuje zásadu přiměřenosti ochranných opatření (srov. závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 13. 9. 2019, sp. zn. II. ÚS 2046/19), platí, že uložení této povinnosti přichází v úvahu jen tehdy, jestliže jsou ohledně takové věci prokazatelně splněny podmínky pro uložení ochranného opatření podle § 101 odst. 1, anebo podle § 101 odst. 2 tr. zákoníku. To však, jak Nejvyšší soud vysvětlil výše, není tento případ.

76. Nejvyšší soud má proto – ve shodě se státním zástupcem – za to, že soudy nižších stupňů postupovaly při posuzování naplnění podmínek pro uložení ochranného opatření zabrání věci podle § 101 tr. zákoníku [resp. pro uložení povinnosti podle § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku] formálně a paušálně, tedy v rozporu s jejich povinnostmi stanovenými v § 2 odst. 5 a 6 tr. řádu, přičemž takový postup nelze připustit, neboť jím dochází k zásahu do výše vzpomenutých základních lidských práv obviněného.

77. Uvedený závěr Nejvyššího soudu přitom nijak nevylučuje, že poté, co soud prvního stupně nově posoudí splnění veškerých podmínek pro uložení ochranného opatření podle § 101 odst. 1, či podle § 101 odst. 2 tr. zákoníku (a to buďto individuálně, anebo ve vztahu k homogenním skupinám daných věcí), bude namíste rozhodnout nově opět podle § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku o uložení povinnosti pozměnit vybrané věci tak, aby jich nebylo možné použít ke společensky nebezpečnému účelu a stanoví k tomu přiměřenou lhůtu.

78. Ve vztahu k dalším námitkám obviněného Nejvyšší soud považuje za potřebné uvést následující.

79. Tvrdí-li obviněný, že navzdory všem zásadám dokazování v trestním řízení byl nucen prokazovat své vlastnictví a původ prostředků a digitální obsah předmětné elektroniky, platí, že povinnost orgánů činných v trestním řízení postupovat v souladu se svými právy a povinnostmi

uvedenými v trestním řádu a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí (§ 2 odst. 5 věta první tr. řádu), nelze vykládat tak, že by vylučovala možnost požadovat jakoukoliv součinnost obviněného (samozřejmě za současného respektování principu *nemo tenetur se ipsum accusare*), resp. z její absence vyvozovat určité závěry. Zvláště tak tomu je tehdy, kdy určité skutečnosti, jako v tomto případě datový obsah elektronických zařízení, jsou orgánům činným v trestním řízení bez takové součinnosti nedostupné a obviněný se současně dovolává právě obsahu takového elektronického zařízení.

80. Obviněný dále brojí proti závěru stížnostního soudu, podle něhož by datový obsah předmětných věcí mohl sloužit k dalšímu páčání obdobné trestné činnosti či by mu mohl umožnit odčerpání dalšího výnosu z trestné činnosti. K uvedenému Nejvyšší soud poznamenává, že i pro posouzení této otázky se v řízení před soudy nižších stupňů nově otevírá prostor, neboť pro uložení ochranného opatření zabrání věci podle § 101 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku, popř. pro uložení některé z povinností podle § 101 odst. 4 tr. zákoníku, nestačí pouhé podezření, že věc může sloužit k dalšímu páčání trestné činnosti či k odčerpání výnosů z této [tj. k páčání další trestné činnosti v podobě (samo)legalizace výnosů z předchozí trestné činnosti pachatele]. Takový poznatek se – promítnuto do poměrů projednávané věci – musí opírat o konkrétní skutková zjištění, která odůvodní takovou míru pravděpodobnosti, že v daných elektronických zařízeních se nachází data, jejichž existence s ohledem na obvyklý chod věci odůvodní rozhodnutí o uložení ochranného opatření zabrání věci podle § 101 tr. zákoníku, resp. povinnosti pozměnit takové věci podle § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku, namísto jejich zabrání.

81. V další části svého dovolání obviněný poukazuje na skutečnost, že zničením datového obsahu daných elektronických zařízení by došlo k odejmutí jeho vlastnického práva k digitálnímu obsahu oné elektroniky. Nejvyšší soud souhlasí s obviněným v tom ohledu, že zásah do digitálních dat se v podstatě rovná uložení trestu propadnutí věci či ochranného opatření zabrání věci, a může se týkat i věcí, které nemají s trestnou činností obviněného nic společného. Takovému nedůvodnému zásahu do vlastnictví obviněného zabrání právě náležité individuální posouzení obsahu jednotlivých elektronických zařízení, které se případně neobejde bez součinnosti obviněného. Obviněný přitom tvrdí, že tuto součinnost orgánům činným v trestním řízení již poskytl dříve, avšak z protokolu o provedení domovní prohlídky a prohlídky jiných prostor a pozemků ze dne 12. 4. 2016 se naopak podává, že on i spoluobviněná odmítli policejnímu orgánu sdělit přístupová hesla k zajištěným elektronickým zařízením (č. l. 662 a 663), ačkoliv tato podle jeho následné argumentace neměla být nijak závadná a nadto je měl zkoumat policejní orgán již dříve, v návaznosti na předchozí domovní prohlídku provedenou dne 30. 7. 2014. Bude tedy na obviněném, zda nyní orgánům činným v trestním řízení poskytne nezbytnou součinnost za účelem zjištění datového obsahu elektronických zařízení (v případě, že tato jsou zaheslována či šifrována), či nikoliv. V opačném případě bude na soudu prvního stupně, aby ve svých hodnotících úvahách takový postoj obviněného náležitě vyhodnotil.

82. Obviněný rovněž namítá, že stížnostní soud nijak blíže nevypořádal jeho předchozí argumentaci, podle níž nelze již další jeho prostředky postihnout jako výnos z trestné činnosti s ohledem na konkrétní částky, jejichž získání, jakožto prospěchu z trestné činnosti, mu bylo kladeno za vinu. K uvedenému Nejvyšší soud poznamenává, že za současné situace jsou naznačené úvahy čistě spekulativní a daná otázka bude mít své místo teprve tehdy, jestliže bude

zjištěno, že v předmětných elektronických zařízeních jsou obsažena i data související s kryptoměnami. Až v případě takového zjištění bude třeba vážit, zda tato virtuální aktiva s trestnou činností obviněného nemají ničeho společného, či naopak představují nástroj trestné činnosti podle § 135a tr. zákoníku, její bezprostřední výnos podle § 135b odst. 2 tr. zákoníku, popřípadě výnos zprostředkovaný podle § 135b odst. 3 tr. zákoníku. Stejně tak bude dán prostor k posouzení dalších souvisejících námitek obviněného, tedy jde-li o zahrnutí mechanických hodiněk mezi výčet věcí, ohledně nichž byla uložena povinnost zničit veškerá data obsažená v předmětné elektronice, nezohlednění hodnoty daných elektronických zařízení ve vazbě na jejich možné zabrání v případě nesplnění uložené povinnosti podle § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku, anebo tvrzené porušení *zásady ne bis in idem* spočívající v tom, že napadenými rozhodnutími byl údajně obviněný znovu trestán, ač byl již za spáchanou trestnou činnost potrestán a uložené tresty vykonal, neboť uložená povinnost podle § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku má dopadat na jeho majetek získaný – dle jeho slov – investováním do kryptoměn a (snad) uložený v zájmových elektronických zařízeních.

83. Vytýká-li obviněný stížnostnímu soudu nevypořádání jeho námítky, že soud prvního stupně rozhodl o uložení povinnosti pozměnit dané věci podle § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku, ačkoliv v odůvodnění svého rozsudku ze dne 3. 9. 2019, č. j. 50 T 4/2017-4300, uvedl, že neshledal podmínky pro uložení ochranného opatření zabrání věci, platí, že k této neshodě výroku usnesení soudu prvního stupně s usnesením, jímž podle § 230 odst. 2 tr. řádu tentýž soud vyhradil veřejnému zasedání rozhodnutí o ochranném opatření (mimo jiné) ve vztahu k věcem uvedeným na č. l. 4012 a 4013, se Nejvyšší soud již vyslovil v bodu 56. tohoto usnesení.

84. Konečně je třeba dát obviněnému za pravdu co do jeho poslední námítky, jelikož napadené usnesení stížnostního soudu skutečně neobsahuje požadované poučení podle § 125 odst. 3 tr. řádu o možnosti podat proti tomuto rozhodnutí dovolání, jestliže poučení stížnostního soudu zní: „*Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný*“. Byť uvedené procesní pochybení stížnostního soudu nemělo na uplatnění procesních práv obviněného žádný vliv, neboť obviněný i přes nesprávné poučení stížnostního soudu jeho rozhodnutí napadl řádně a včas příslušným mimořádným opravným prostředkem, jenž vedl k vydání tohoto kasačního usnesení Nejvyššího soudu, bude zapotřebí, aby se takového pochybení označený soud do budoucna vyvaroval, a to především s ohledem na závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2021, sp. zn. IV. ÚS 454/21 (a prejudikatury v tomto nálezu uvedené), podle něhož platí, že pokud obecný soud poučí některou ze stran trestního řízení o nepřípustnosti dovolání, ačkoliv je v dané věci dovolání přípustné, porušuje právo této strany na soudní a jinou právní ochranu podle článku 36 odst. 1 Listiny.

V.

Návrh na odklad výkonu rozhodnutí

85. Obviněný v rámci podaného dovolání Nejvyšší soud požádal, aby tento přiznal jeho dovolání odkladný účinek. Podle § 265o odst. 1 tr. řádu může předseda senátu Nejvyššího soudu před rozhodnutím o dovolání (mimo jiné) odložit nebo přerušit výkon rozhodnutí, proti němuž bylo podáno dovolání. Vydání rozhodnutí o takovém návrhu však není obligatorní. Aplikace uvedeného ustanovení přitom přichází v úvahu toliko tehdy, jestliže by argumentace obviněného s určitou vyšší mírou pravděpodobnosti mohla svědčit závěru, že jeho dovolání bude vyhověno.

86. V nyní projednávané trestní věci předseda senátu v době podání dovolání takové důvody neshledal. Současně se předseda senátu dne 13. 4. 2023 obrátil na příslušný policejní orgán s dotazem, zda již byl výkon daného ochranného opatření realizován či nikoliv. Dne 20. 4. 2023 obdržel odpověď, že výkon ochranného opatření dosud nebyl realizován, neboť policejní orgán čeká na výsledek dovolacího řízení.

87. Vzhledem k závěru předsedy senátu učiněnému při předběžném posouzení trestní věci obviněného, jakož i s ohledem na poznatek o postupu policejního orgánu při výkonu ochranného opatření, o návrhu obviněného na odklad výkonu rozhodnutí předseda senátu nerozhodl, přičemž současně nebylo namístě rozhodnout ani samostatným (negativním) výrokem o tomto návrhu.

VI.

Závěrečné zhodnocení Nejvyššího soudu

88. Nejvyšší soud uzavírá, že dovolání obviněného T. J. posoudil dílem jako podané osobou neoprávněnou ve smyslu § 265i odst. 1 písm. c) tr. řádu, a to v části, v níž dovolací námitky obviněného směřovaly proti procesnímu postupu soudů nižších stupňů vůči spoluobviněné E. J., rozené B. Ve zbývajících částech, opírajících se primárně o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. m) a písm. k) tr. řádu, dovolání obviněného Nejvyšší soud posoudil jako důvodné. To proto, neboť soud prvního stupně i stížnostní soud při rozhodování o návrhu na uložení ochranného opatření nedostatečně zjistily skutkový stav věci, při posuzování naplnění podmínek pro uložení ochranného opatření zabrání věci podle § 101 tr. zákoníku, a návazně tedy i pro uložení povinnosti podle § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku, postupovaly formálně a paušálně a v konečném důsledku tak rozhodly o uložení povinnosti podle § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku, aniž by pro takové rozhodnutí byly dány zákonné podmínky. Tím současně zasáhly do práva obviněného na ochranu majetku podle článku 11 odst. 1 Listiny a práva na soudní a jinou právní ochranu podle článku 36 odst. 1 Listiny.

89. Z těchto důvodů Nejvyšší soud dovolání obviněného vyhověl a z jeho podnětu podle § 265k odst. 1 tr. řádu zrušil napadené usnesení stížnostního soudu. S ohledem na skutečnost, že obviněným vytýkaná pochybení měla původ již v řízení před soudem prvního stupně, před kterým probíhalo dokazování v rámci původního řízení a který je tak nejlépe předurčen pro náležité zjištění skutkového stavu věci a posouzení podmínek pro další procesní postup, přistoupil Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. řádu rovněž ke zrušení usnesení soudu prvního stupně. Dále Nejvyšší soud podle § 265k odst. 2 tr. řádu zrušil také další rozhodnutí na obě zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Konečně podle § 265l odst. 1 tr. řádu Nejvyšší soud přikázal stížnostnímu soudu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

90. V souladu s § 265s odst. 1 tr. řádu jsou soudy obou stupňů vázány právním názorem Nejvyššího soudu.

91. V následujícím řízení tak bude na soudu prvního stupně, aby na základě důkazů provedených již dříve v hlavním líčení, popřípadě doplněných ve veřejném zasedání, posoudil, zda v případě jednotlivých věcí, ohledně nichž podle § 230 odst. 2 tr. řádu vyhradil veřejnému zasedání rozhodnutí o ochranném opatření, jsou dány podmínky pro uložení ochranného opatření

podle § 101 odst. 1, případně podle § 101 odst. 2 tr. zákoníku, či nikoliv.

92. Při tomto postupu soud prvního stupně jednotlivě věci, které mají být předmětem rozhodnutí, za účelem lepší orientace roztřídí, a to ideálně na elektronická a ostatní zařízení a dále na elektronická zařízení, která prokazatelně nemají závadný (tj. ve smyslu § 101 odst. 1 nebo § 101 odst. 2 tr. zákoníku) datový obsah, dále na elektronická zařízení, která prokazatelně mají závadný datový obsah, elektronická zařízení, jejichž obsah nelze bezpečně určit, byť je dostupný, a elektronická zařízení, jejichž obsah není dostupný. Následně u těchto jednotlivých kategorií věcí posoudí splnění podmínek pro uložení ochranného opatření podle § 101 odst. 1, případně podle § 101 odst. 2 tr. zákoníku.

93. U předposlední kategorie elektronických zařízení se soudu prvního stupně nabízí doplnění skutkových zjištění na základě znaleckého posudku z příslušného oboru. Oproti tomu u poslední kategorie elektronických zařízení soud prvního stupně zjistí, za předpokladu součinnosti obviněného, a následně případně též příslušného znalce, obsah takových zařízení, a teprve v případě, kdy obviněný tuto součinnost neposkytne, dále posoudí, zda konkrétní okolnosti dané trestní věci umožňují o těchto elektronických zařízeních, jejichž obsah nebude nadále znám, dovodit alespoň takovou míru pravděpodobnosti rizika trestněprávně relevantního následku uvedeného v § 101 odst. 1 či podle § 101 odst. 2 tr. zákoníku, která bude potřebu tohoto zásahu s ohledem na obvyklý chod věcí rozumně odůvodňovat.

94. Teprve za předpokladu, že dospěje k závěru o naplnění podmínek pro uložení ochranného opatření, soud prvního stupně přistoupí k posouzení naplnění podmínek pro uložení povinnosti podle § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku.

95. Soud prvního stupně dále neopomene na základě provedeného dokazování posoudit ani otázku vlastnického práva k jednotlivým věcem, které mají být předmětem rozhodnutí o ochranném opatření, tedy zda tyto náleží obviněnému, spoluobviněné, popř. oběma. To proto, neboť od této otázky se rovněž odvíjí splnění podmínek pro uložení ochranného opatření zabrání věci podle § 101 odst. 1, popř. § 101 odst. 2 tr. zákoníku, ev. povinnosti podle § 101 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku, jakož i určení okruhu osob dotčených jeho rozhodnutím, jejich procesní postavení a v neposlední řadě i podoba výroku jeho rozhodnutí, z něhož musí být – v případě uložení ochranného opatření, popřípadě povinnosti jej nahrazující – zřejmé, komu se takové ochranné opatření ukládá, popř. koho se taková povinnost týká; samotnou realizací této případné povinnosti naopak soud prvního stupně může pověřit příslušný policejní orgán.

96. Konečně soud prvního stupně neopomene své hodnotící a následné právní úvahy, na nichž založí své nové rozhodnutí o jednotlivých věcech, ohledně nichž podle § 230 odst. 2 tr. řádu vyhradil veřejnému zasedání rozhodnutí o ochranném opatření, přesvědčivě a přezkoumatelně vyložit v odůvodnění svého rozhodnutí, s důrazem na skutečnosti uvedené v bodech 91. až 95. tohoto usnesení.

97. Vzhledem ke kasačnímu zásahu Nejvyššího soudu se soudu prvního stupně otevírá rovněž prostor k nápravě jeho nesprávného procesního postupu vůči spoluobviněné E. J., která nebyla vyrozuměna o konání veřejného zasedání (viz č. l. 4505), a bylo jí tak upřeno realizovat svá případná procesní práva v řízení o návrhu na uložení ochranného opatření.

98. V souladu s § 265r odst. 1 písm. a) tr. řádu učinil Nejvyšší soud toto rozhodnutí v neveřejném zasedání.

Poučení: Proti rozhodnutí o dovolání není s výjimkou obnovy řízení opravný prostředek přípustný (§ 265n tr. řádu).

V Brně dne 26. 7. 2023

JUDr. Petr Škvain, Ph.D.
předseda senátu